

Nekalosúťažné konanie v oblasti autorského práva

Občianskoprávne a trestnoprávne
aspekty

JUDr. Martin Ľupták

Právo duševného vlastníctva

- Interdisciplinárne právne odvetvie
 - Právne odvetvia súkromného práva, verejného práva
 - Občianske právo
 - §3 ods. 1 upravuje aj právne vzťahy z duševného vlastníctva
 - **§ 442a výška škody** ak ju nemožno určiť inak, **určí sa najmenej vo výške odmeny, ktorá by na získanie danej licencie bola potrebná**

Predmety autorskoprávnej ochrany

- Autorské diela – literárne, umelecké, vedecké diela a počítačové programy
- Umelecké výkony – výkony hercov, hudobníkov a tanečníkov a iných osôb
- Záznamy zvukové, obrazové ako aj zvukovoobrazové výkonných umelcov alebo iných zvukov a rozhlasové, televízne a iné programy
- Databázy – autorské a ne autorské

Pozitívne vymedzenie autorskoprávnej ochrany

Dielo

Predmetom autorského práva **je literárne a iné umelecké dielo a vedecké dielo**, ktoré je ***výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora***

- slovesné dielo a **počítačový program**,
 - ústne podané, predvedené alebo inak vykonané slovesné dielo,
 - najmä **prejav a prednáška**,
 - divadelné dielo, predovšetkým dramatické dielo,
 - hudobnodramatické dielo, pantomimické dielo a choreografické dielo, ako aj iné dielo vytvorené na zverejnenie,
 - **hudobné dielo s textom alebo bez textu**,
 - audiovizuálne dielo, predovšetkým filmové dielo,
 - maľba, kresba, náčrt, ilustrácia, socha a iné dielo výtvarného umenia,
 - **fotografické dielo**,
 - **architektonické dielo**, predovšetkým dielo stavebnej architektúry a urbanizmu, dielo záhradnej a interiérovej architektúry a dielo stavebného dizajnu,
 - **dielo úžitkového umenia**,
 - kartografické dielo v analógovej alebo v inej forme.
- Predmetom autorského práva **je aj súborné dielo**, najmä zborník, časopis, encyklopédia, antológia, pásmo, výstava alebo iná databáza, ak je súborom nezávislých diel alebo iných prvkov, ktorý je spôsobom výberu alebo usporiadaním obsahu **výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti** autora.

Problematika analýzy existencie predmetu ochrany

- Architektonické dielo je najvšeobecnejšie **architektonické zobrazenie tvorivej myšlienky autora**, najmä grafické a plastické zobrazenie architektonického riešenia stavby alebo urbanistického usporiadania územia, ako aj dielo záhradnej, interiérovej a scénickej architektúry a dielo stavebného dizajnu
- Náčrt stavby, plán garáže, plán domu v už existujúcej zástavbe

- Dielo úžitkového umenia je dielo, ktoré je **umeleckým výtvorom s úžitkovými funkciami** alebo ktoré je začlenené do úžitkového predmetu bez ohľadu na to, či bolo vyrobené ručne, priemyselne alebo iným technologickým postupom
- Existencia úžitkového diela v spojení dizajnom

- Fotografické dielo je záznam svetla alebo iného žiarenia na nosič, na ktorom sa vytvára obraz bez ohľadu na spôsob, akým sa záznam urobil.
- Fotografia osoby, krajiny, námestia

- Kartografické dielo, najmä mapa, mapový atlas alebo glóbus, je výsledok kartografického znázornenia Zeme, kozmu, kozmických telies alebo ich častí, objektov, javov a ich vzťahov spolu s textovým a iným doplnením podľa § 2 ods. 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z.z. o geodézii a kartografii

- Hudobné dielo nie je definované len je uvedené v pozitívnom vymedzení autorského práva v zmysle § 7 zákona 618/2003 Z.z o autorskom práve

- Počítačový program je **súbor príkazov a inštrukcií** použitých priamo alebo nepriamo v počítači. Príkazy a inštrukcie môžu byť napísané alebo vyjadrené v zdrojovom kóde alebo v strojovom kóde. Neoddeliteľnou súčasťou počítačového programu je aj podkladový materiál potrebný na jeho prípravu; ak spĺňa pojmové znaky diela (§ 7 ods. 1), je chránený ako literárne dielo.
- Čo všetko môžeme považovať za počítačový program, a čo by už počítačovým programom nemalo byť?
- dĺžka kódu počítačového programu nemá vplyv na to, či by mal byť počítačový program predmetom ochrany autorského práva
- Nemá na to vplyv (napr. v prípade počítačového vírusu) ani skutočnosť, či program sám o sebe dokáže vykonávať operácie

- **Skript** je súbor príkazov napísaných v programovacom jazyku na automatizáciu obvyklých aplikačných úloh (napr. pôjde o skript, keď stlačením jedného klávesu v programe na písanie textu simulujete stlačenie troch kláves).
- **Patch, Update** (z angl. – oprava, aktualizácia) je malá časť počítačového kódu, ktorá je určená na opravu už existujúceho počítačového programu. Jeho úlohou je opraviť chyby a zlepšiť stabilitu programu. Na rozdiel od skriptu nevykonáva žiadne operácie, len obsahuje informácie o časti kódu, ktorý je potrebné nahradiť novým, obsiahnutým v update
- **Dll (Dynamic Link Library** – tzv. dynamická knižnica) predstavuje súbor, ktorý môže byť dynamicky nahraný a vykonaný programom. V základe ide o externý sklad kódov a inštrukcií, ktoré môže program dynamicky pripájať a využívať k svojmu fungovaniu
- **Počítačový vírus** je kúsok kódu, ktorý je schopný samo- reprodukcie, a obvykle je spôsobilý poškodiť počítač alebo jeho súborový systém.
- **Firmware** je súbor dát a inštrukcií, ktoré sú priamo naprogramované do ROM (Read Only Memory – pamäť iba na čítanie) na kontrolu základných operácií počítača alebo iného zariadenia (napr. DVD mechaniky). Podľa ustanovení smernice rady 91/250/EHS o právnej ochrane počítačových programov sa považuje aj firmvér za počítačový program. Firmvér je schopný sám o sebe, bez existencie iného (hlavného) programu, vykonávať požadované operácie a fungovať.

- Podstatná je vlastnosť počítačového programu **vykonávať v užívateľskom rozhraní funkcie**, na ktoré bol naprogramovaný bez použitia kódu alebo častí kódu iného počítačového programu. Počítačový program by mal obsahovať aspoň minimálne **užívateľské rozhranie**, ktoré **však nemusí byť viditeľné** (napr. firmaware). Často postačí aj príkazový riadok.
- Problém nižšia tvorivostná úroveň rozšírená ochrana o pôvodnosť

- Architektonické dielo, dielo úžitkového umenia, fotografické dielo, kartografické dielo ,počítačový program teda požívajú autorskoprávnu ochranu.
- **Otázkou, ktorú kladie právo duševného vlastníctva, je, aký osobnostný prvok vložil autor do týchto diel a je jeho miera taká, že je možné priznať mu autorskoprávnu ochranu?**

Obsah autorského práva

- **Osobnostné práva** /tieto práva sú neprevoditeľné a smrťou autora zanikajú, avšak postmortálnu ochranu zabezpečujú blízke osoby, autorský zväz, profesijná komora a príslušná organizácia kolektívnej správy/
- **Majetkové práva** / počas života a 70rokov po smrti autora/

Formy zásahu do autorských práv

- **Forma ohrozenia práva**
 - » Osobnostného práva
 - » Majetkového práva
- **Forma narušenia práva**
 - » Osobnostného práva
 - » Majetkového práva

Ochrana autorského práva

- určením autorstva
- zákazom ohrozenia práva
- oznámenia údajov o pôvode rozmnoženiny diela alebo napodobeniny diela, o spôsobe a rozsahu jej použitia a o totožnosti osôb
- odstránenia následkov zásahu do práv / stiahnutím a zničením/
- poskytnutím primeraného zadost'učinenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu / ospravedlnením, náhradou nemajetkovej ujmy/

Generálna klauzula

- v hospodárskej súťaži
- rozpore s dobrými mravmi súťaže
- privodiť ujmu iným

- autorské diela a ich zameniteľnosť
- kvantifikovateľné kritérium existencie
- neslušné resp. nevhodné
- nekalosúťažný charakter určuje až súd

- a) klamlivá reklama, /**aj tá je dielo**/
- b) klamlivé označovanie tovaru a služieb,/**užší priestor pre autorskoprávne úvahy** /
- c) vyvolávanie nebezpečenstva zámeny,/**plagiátorstva** /
- d) parazitovanie na povesti podniku, výrobkov alebo služieb iného súťažiťa,/**rovnaký motív**/
- e) podplácanie,
- f) zľahčovanie,/**negatívnej kreativity** /
- g) porušovanie obchodného tajomstva,/**dielo, zneužívanie myšlienok a nápadov**/
- h) ohrozovanie zdravia spotrebiteľov a životného prostredia.

Formy konania pri vzniku deliktu

- Nazávažnejšia forma:
 - Úmyselný plagiát
 - » odpísaná , kopírovaná práca
 - » práca je vydávaná za prácu vlastnú
 - » Odkopírovanie nosných prvkov diela
 - » Odkopírovanie štruktúry
 - » Úmyselné neuvedenie všetkých zdrojov
 - » Préhlasenie voľného diela ako diela svojho

Menej závažné formy

- Nedodržanie citačnej etiky
- Nesprávna kompilácia
- Nesprávna parafráza
- Nesprávne rozoznanie známych faktov
- Využívanie vlastných diel
- Skrytá pamäť

• Zdroj: <http://knihovny.cvut.cz/studium/vskp/plagiat.pdf>

- zneužitie iných právnych noriem za účelom získania neoprávnenej výhody /priemyselné práva/
- predbežné opatrenie za účelom šikanovania súťažiteľa
- zavádzanie súťažiteľa – vyčerpanie práv
- rozriedenie nosného motívu
- priživovanie sa na charaktere určitého diela prípadne postavy

Priemyselné práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti

- Patenty:

zo všetkých oblastí techniky, ktoré sú **nové**, zahŕňajú **vynálezcovskú činnosť** a sú **priemyselne využiteľné**

- Úžitkový vzor:

Technické riešenia, ktoré sú nové, výsledkom vynálezcovskej činnosti a sú priemyselne využiteľné

Dizajn:

- je spôsobilý na ochranu, ak je nový a má osobitý charakter / celkový dojem u informovaný spotrebiteľ/a/

Priemyselné práva na označenia

- Ochranná známka:

je akékoľvek označenie, ktoré možno graficky znázorniť a ktoré tvoria najmä slová vrátane osobných mien, písmená, číslice, kresby, tvar výrobku alebo jeho obal, prípadne ich vzájomné kombinácie spôsobilé rozlíšiť tovary alebo služby jednej osoby od tovarov alebo služieb inej osoby, zapísané do registra ochranných známk

určené tovary a služby

Ochrana priemyselného práva

- uloženie zákazu používať jeho ochrannú známku alebo označenie s ňou zameniteľné
- odstránenie z obchodnej siete
- iné zabezpečenie spôsobom zamedzujúcim ďalšie porušovanie alebo ohrozovanie práva
- zničenie vhodným spôsobom na náklady porušovateľa práva

Trestnoprávna zodpovednosť za porušenie práv k predmetom duševného vlastníctva

- Vysporiadanie sa s existenciou autorského diela, predmetu priemyselného vlastníctva
- Identifikácia poškodeného práva
- Identifikácia nositeľa práv
- Určenie výšky majetkovej alebo nemajetkovej ujmy
- Skúmanie subjektívnej stránky – zavinenie neopierat' sa o oznámenie

Zneužitie účasti na hospodárskej súťaži

- Kto zneužije účasť na hospodárskej súťaži tým, že
 - a) nekalou súťažou v hospodárskom styku poškodí **dobré povest' súťažiteľa**, alebo
 - b) konaním, ktoré je v rozpore so zákonom upravujúcim ochranu hospodárskej súťaže, spôsobí **inému súťažiteľovi značnú škodu** alebo ohrozí chod jeho podniku

Porušovanie autorského práva

- (1) Kto **neoprávnene zasiahne do zákonom chránených práv k dielu**, umeleckému výkonu, zvukovému záznamu alebo zvukovo-obrazovému záznamu, rozhlasovému vysielaniu alebo televíznemu vysielaniu alebo databáze, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.
- (2) Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1
 - a) a spôsobí ním väčšiu škodu,
 - b) závažnejším spôsobom konania,
 - c) z osobitného motívu, alebo
 - d) prostredníctvom počítačového systému.
- (3) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním značnú škodu.
- (4) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1
 - a) a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu, alebo
 - b) ako člen nebezpečného zoskupenia.

Rozhranie medzi trestnoprávnou a civilnoprávnou zodpovednosťou

- Občianskoprávna zodpovednosť
- /funkcia reparačná, reštitučná, satisfakčná/
- Trestnoprávna zodpovednosť
- /funkcia represívna/

-hranica neurčitá / zásah do osobnostných práv autora/

- Princíp ultima ratio / ak použitie iných prostriedkov je neúčelné/

Význam práva duševného vlastníctva

- Prísne práva duševného vlastníctva stimul kreativity?
- Prísna právna ochrana duševného vlastníctva prostriedkami verejného práva stimul kreativity?

European Patent Organisation Európska patentová organizácia

- Vznikla na základe Európskeho patentového dohovoru - 1973
- Sídlo Mníchov – 1977
- Skladá sa:
 - Európskeho patentového úradu
 - Správnej rady

- Európsky patent má v každom zmluvnom štáte, pre ktorý bol udelený, rovnaký účinok a podlieha rovnakým podmienkam ako národný patent udelený v tomto štáte
- Udelenie európskeho patentu možno požadovať pre jeden zmluvný štát alebo pre viacero zmluvných štátov

Európsky patentový úrad

- prijímacie oddelenie;
-
- rešeršné oddelenia;
-
- prieskumové oddelenia;
-
- námietkové oddelenia;
-
- právne oddelenie;
-
- sťažnostné senáty; 2+1,3+2
-
- Veľký sťažnostný senát.2+5

Čo sa nepovažuje za vynález

- a) objavy, vedecké teórie a matematické metódy;
- b) estetické výtvary;
- c) plány, pravidlá a spôsoby vykonávania duševnej činnosti, hrania hier alebo vykonávania obchodnej činnosti a počítačové programy;
- d) podávanie informácií.

- Vitráže – spôsob výroby bez špecifikácie diela
- T.j ak je estetický efekt je len dôsledkom technického riešenia – nemá vplyv na patentovateľnosť

- Počítačový program – trójsky kôň autorského práva
- Musí mať schopnosť privodiť technický efekt
- Potláčanie inovácie a nekalo súťažné konanie

Ďakujem za pozornosť